

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 1. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj

Igrača kapitalizma.

Da političnega življenja držav in njih medsebojnih odnosov ne ustvarjajo in ne vodijo politiki, katerih imena srečujemo dan na dan v svetovnem časopisju, je že menda vsakomur jasno. Politiki so, če hočete, igralci na odru. Vsak igra in govori, kakor je napisano v vlogi, ki mu jo je določil — režiser. Kritiziramo seveda samo igralca, pa pozabljamo pri tem, da drugače govoriti in delati ni mogel in ni smel.

Tak režiser v svetovni politični igri — imenujte jo kakor že: tragedija ali komedija (saj je oboje), je: kapital! On postavlja in strmoglavlja vlade, dela zakone, napoveduje vojne in sklepa mirovne pogodbe, seveda ne po moralnih in etičnih zakonih v korist človeštva, ampak po vidikih gospodarstva in v korist kapitalista posameznika, oziroma brezimne delniške družbe.

Tako je kapital tudi zrežiral abesinsko-italijansko vojno, ki je bila zasmeš in udarec v obraz Evropi, tako ponosni na svojo »visoko moralo in kulturo«, da bi jo rada ponesla »nekulturnim« narodom. Umazani interes kapitala se ni ustavil pred samim pragom s takim idealizmom postavljene in v nesebično korist človeštva namenjene ustanove »Društva narodov«.

Dokaz. Iz gospodarskih vzrokov je začela Italija vojno. Z osvojitvijo Abesinije je upala od pomoči svoji preobljudenosti in pomanjkanju sirovin, četudi so to klaverno postavbo potem oblačili v najrazličnejše plašče in ji nesramno hoteli nadeti celo krščanskega, samo da bi pregoljufali svetovno javno mnenje, ki se je ogorčeno dvignilo proti Italiji in prisililo ZN, da je obsodila Italijo kot napadalno, vsled česar bi se moral takoj zaceti izvajati v vsem obsegu čl. 16 pakta ZN. Res so bile sklenjene po dolgih sejah in obotavljanjih sankcije, ko se je mogla Italija med tem z vsem potrebnim za daljšo dobo založiti. Dne 18. novembra 1935 je od 58 držav članic ZN pristalo na izvajanje sankcij 50 držav. Sledila je prepoved uvoza orožja, drugega vojnega materiala, blaga, in potem pa še finančne sankcije. A Italija je z vojno mirno nadaljevala, saj so bile te sankcije bolj božanje, kakor kaznovanje nepokornega otroka. Vsi pa so vedeli: v hipu, ko se uvedejo sankcije na petrolej, železo in premog, je Italija zmagan. Brez bencina njena letala ne bodo sipala granat na Abesince in jih zastrupljala s plinom. Brez premoga ne bodo vozile njene železnice in ladje in brez železa ne bodo izdelovali orožja. Sredi decembra leta 1935 se je v Ženevi sklepalo o teh sankcijah, pa je rekel angleški premier Baldwin, da je uvedba teh sankcij »zelo težka stvar«. Zakaj? Vse to kupuje namreč Italija v pretežni večini v Franciji in Angliji in te sankcije bi pomenile za francoski in angleški kapital težke, težke izgube. Tega kapital ni dovolil in pred njim je morala kloniti celo Anglija, ki se je sicer zdela neodoljiva braniteljica mednarodnega prava, čeprav je žrtvovala svojega zunanjega ministra Hoare-a. Pravtako je tudi v Franciji ušel Laval komaj za las angleškemu javnemu mnenju, ki ga je francoska levica vnašala tudi v Francijo. A — zmagal je kapital, pogazil vse mednarodno pravo, osmešil male države, ki so verovale v moč ZN in — Italiji dalje prodajal petrolej, železo in premog, dokler niso letos 16. julija po osemmesečnem trajanju odpravili še onih malenkostnih sankcij.

Toda Evropa bi že tudi vsak začetek vojne mogla preprečiti, če bi namreč angleško-francoska delniška družba, ki ima v lasti Sueški prekop, ta prekop zaprla. To pa se seveda ni zgodilo, kajti Italija je plačala z zlatom prevoz slednjega svojega vojaka. Družba je delala ogromne dobičke, delnice družbe so rasle iz dneva v dan in delničarji so na tihem računali z visokimi dividendami.

Morda je s te strani abesinsko-italijanska vojna bolj zanimiva, vsekakor pa — bolj razumljiva.

Nova taktika komunizma - ljudske fronte.

Vladi ljudskih front v Franciji in Španiji ter Moskva.

Že nekako eno leto sem se politični listi z leve in desne na široko razpisujejo o ljudskih frontah. Tudi mi smo bolj mimogrede zapisali že nekaj besed, pa se nam še vedno zdi potrebno, da jasno povemo svoje stališče do gibanja takojmenovanih ljudskih front, posebno še, ker se pri nas zadnje čase s tem mnogo šari in slepi.

Nastanek ljudske fronte.

Najprej si hočemo popolnoma objektivno in nepristransko ogledati nastanek »ljudske fronte« in njen nastop drugod, prihodnjič pa »ljudsko fronto« pri nas.

Mi trdimo, da je to gibanje izrazito komunistično-marksistično. Menda ne bo treba mnogo dokazovati. Kominterni vedno išče poti in oblik, kako bi mogla razviti čim večjo delavnost in pridobiti najširše mase, ki še le niso popolnoma dozele za komunizem, ker jih učijo izkušnje in vzgledi, da komunizem pravilne in trajne rešitve iz sedanjega položaja ne daje in tudi dati ne more. Zato je bilo treba malo manj revolucionarnih in mislečemu človeku bolj sprejemljivih gesel. Kot sad tega prizadevanja je izšla nova oblika komunistične agitacije: ljudska fronta, ki naj združi vse, ki so z obstoječim gospodarskim redom nezadovoljni (in to smo danes vsi, razen nekaj »zgornjih deset-tisočev«). Znanega Dimitrova slišimo govoriti na zborovanju kominterne 1. 1935, ko izrečno naroča, »naj komunisti delajo pod krinko ljudskih front« in naj rabijo tista gesla, ki bodo v določenem okolju in času bolj vlekla. Vodstvo naj se prepusti zmernejšim elementom, neoficijelni a pravi usmerjevalci pa naj bodo komunisti, ki se svojim načrtom, da povsod upostavijo sovjete, nikdar ne odpovedo, pač pa spreminjajo taktiko. Strankam, s katerimi se bodo ob snovanju fronte združili, ne bodo pustili oblasti, ampak ob pravi priliki — fronto razbijejo in se oblasti sami polaste. Komunizem je izbral novo pot. Mesto revolucionarnega uporablja parlamentarizem, kar je sicer počasneje, a toliko zanesljiveje.

Po čigavi zaslugi?

Več zavarovancev — boljše plače.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani javlja, da je število zavarovancev v zadnjih dnevih že presežilo številko 90.000. To je silno visoka in razveseljiva številka. Število zavarovancev še vedno raste in bo doseglo svoj višek v začetku septembra.

Lansko leto je bilo koncem julija 82.400 zavarovancev, torej je letos celih 8 tisoč več zavarovancev kot jih je bilo lansko leto. Lanski najvišji stalež je znašal 83.500, dočim znasa letos že 90.300. Edino v letih visoke svetovne konjunktore 1928—1931 je bil stalež višji, sicer pa nikdar preje in nikdar pozneje ni bil tako visok, kakor letos.

In še nekaj naj povemo. Zavarovani zaslужek je padel od leta 1931 dalje brez prenehanja. Letos se je prvič po dolgih letih prvič zgodilo, da se je zavarovani zaslужek dvignil in sicer v maju od Din 22.43 na 22.47 dnevno, v juniju na Din 22.61 dnevno. To še ni mnogo in zdaleka ni dovolj, toda je to znamenje boljših časov. Voz se ne pogreza več v blato, ampak nasprotno, našim skupnim naporom se je posrečilo, da smo pričeli vleči voz iz blata, v katerem je tičal.

In dalje: Osemnajst let se v naši državi zahteva zakon o minimalnih plačah. Ve-

Pot v Francijo in Španijo.

Načrt je bil storjen. Največji poborniki komunizma so postali glasniki ljudskih front in zbiratelji vseh »poštenih delavskih in ljudskih elementov«. Marsikje so jih razkrinkali, drugod pa so imeli uspehe. Dosedaj imamo dvojice klasičnih primerov: Francija in Španija.

V Franciji je postal predsednik vlade znani voditelj socialistov, milijonar Leon Blum. Ob zmagi se je glasila marseljeza. Pa vendar komunisti iz same taktike niti v vlado niso vstopili, pač pa ji obljubili vsestransko podporo. Čas za nastop komunizma v Zapadni Evropi še ni prišel. Odgovornost za morebitne neuspehe pri izvajanju socialnih reform, ki jih je započela nova vlada, naj nosijo socialisti, komunisti si umijejo roke, priliko izrabijo in sami nastopijo.

Podobno v Španiji, kjer so komunisti pod okriljem vlade ljudske fronte razvili širokopotezno agitacijo. V vladi nastopajo ljudje, ki imajo najboljše zveze s skrajno levico, ki dejansko daje pravec vsej politiki. Dočim se v Franciji zanika vsaka zveza z Moskvo, v Španiji direktiv kominterne nihče zanika ne more. Notranja sorodnost Moskve in ljudskih front Francije in Španije se je krasno razkrila v sedanjem položaju v Španiji. Vrš se borba med desnico in skrajno levico, ki bi hotela menda že kar danes postaviti v Španiji sovjete. Španska vlada dobiva vsa navodila iz Rusije in francoska vlada je hotela poslati španski vladi še ogromne množine orožja. Ko so Anglija, Nemčija in Italija protestirale, je od te namere sicer odstopila, vendar »ni mogla preprečiti« sklepa komunistične stranke, da pošlje v Španijo »svojo simbolično legijo«. Da je to samo pesek v oči, je izven dvoma, sicer pa že samo dejstvo, da je bila francoska vlada ljudske fronte pripravljena pomagati v odločilnem boju levici, govori jasno za našo zgoraj omenjeno trditev, da so ljudske fronte samo nova obleka za starega človeka. Da je temu tako, bomo poskušali prihodnjič pokazati tudi na našem slovenskem primeru zbiranja in ustanavljanja »ljudske fronte«.

Prava ljudska fronta je — pri nas!

Ljudske fronte so pričeli ustanavljati v evropskih državah (Angleži so jo odklonili) socialisti in komunisti. Pri nas je na Hrvaškem ljudska fronta po kopiji španske in francoske nemogoča, ker stoji vsi Hrvatje razen peščice marksistov, ki jih radičevci ostro pobijajo, za dr. Mačkom. V Srbiji vrti lajno ljudske fronte agrarni marksist dr. Jovanović, toda stari buržuji bi mu prav rad izvil blesteče orožje in organiziral svoje demokrate v ljudsko fronto, ki bi pa s tem popolnoma izgubila — pravi značaj.

Vsakomur je dobro znano, da je v Sloveniji prava ljudska fronta le v organizacijah krščanskega delovnega ljudstva, katerega predstavnik je dr. Anton Korošec, ker se le v teh organizacijah nahajajo mase, ne pa za samozvano ljudsko fronto, ki jo vodijo razni gospodje doktorji, ki pa so brez ljudstva, kar občinske volitve nazorno kažejo. Kdor hoče delati za delavstvo, naj se torej priključi naši slovenski krščanski falangi, ne pa da se udiinja takozvani ljudski fronti, ki more slovenstvu le škoditi in se bo ob naši falangi ravno tako odbila kot se je to primerilo »nacionalni fronti«, ki je operirala proti slovenskemu krščanskemu ljudstvu z vsemi razpoložljivimi sredstvi več let.

Med piskače »ljudske fronte« se je uvrstila tudi »Delavska Pravica«, ki dokazuje našemu delavcu, da je njegovo mesto le v tej fronti. »Delavska Pravica« je dejansko glasilo strokovne organizacije, ki hoče biti v resolucijah neoporečno krščanska, v isti sapi pa zagovarja enotne fronte, katere izraz smo dobili sedaj v ljudski fronti. Kot zagovornikom ciljev pravega krščanskega strokovnega gibanja nam mora biti obenem žal, da se spušča organizacija v strankarstvo, kar je edinstven primer na svetu. Francoska krščanska strokovna zveza se — recimo — nikdar ni opredelila za ljudsko fronto v idejnem in političnem oziru. Njeni člani so volilci krščanskih demokratov, ki jih štejejo marksisti med desničarje. Če se je pa udeležila stavke, se je pa tega sredstva poslužila obenem z drugimi strokovnimi organizacijami za doseg določenih praktičnih zahtev za zboljšanje delavskega položaja. Francozi so postopali popolnoma pravilno.

Inteligentni »Pravičar« je zapisal, da obstoja črta ločnica, ob kateri so se »Pravičarji« ločili v nazorih iz bivše ljudske skupnosti. Naj se zaveda, da naše delovno ljudstvo ločencem ni in ne bo sledilo, čeprav je to mogoče skrita želja marksizma, ki bi rad zlezal preko delavskih hrbtov na politični prestol in postavlja svoje ambicije nad koristi ljudske skupnosti in delavstva. Zaveda naj se, da borbe svoje osebe ne sme istovetiti z borbo krščanskega delavstva. Med cilji obeh borb je velika razlika. Žal nam je, če morajo ti soči krščanskih strokovničarjev nositi odgovornost za pota svojih vodij, ki jih v srcu ne odobravajo.

Če se hoče vodstvo organizacije, ki stoji za »Pravico«, priključiti ljudski fronti, naj se zaveda, da bo krščanski delavec kljub zmedi, ki jo ustvarjajo ljudski fronterji, točno našel pravo orientacijo in bo uvidel, da sta njegovi pravi organizaciji le Zveza združenih delavcev ter Strokovna zveza poljedelskega delavstva. Videl bo, da le v njih živi tisti duh, ki ga je dr. E. Krek vdihnil delavski organizaciji. — Zveza združenih delavcev in Strokovna zveza poljedelskega delavstva nočeta modernih ljudskih front, temveč hočeta ostati potrebni člen slovenske krščanske skupnosti, v okviru katere se hočeta boriti za moralni in materialni dvig delavstva. Obe bosta poskrbeli, da bo slovenski delavec hodil dosledno po Krekovi poti. Pridružili se jima bodo vsi delavci, ki hočejo svojo pravico in ki ljubijo slovensko domovino in krščansko vero.

Zahtevajte povsod

„Delavsko fronto“!

Slovenski narodni tabor v Mariboru

se bo vršil

9. avgusta v Ljudskem vrtu.

Tabor je namenjen proslavi 30letnice političnega delovanja našega voditelja g. dr.

Antona Korošca. Tabor se vrši ob vsakem vremenu in bodo dobili udeleženci

posebne taborske znake. Delavci vseh strok, udeležite se polnoštevno te JRZ

manifestacije, na kateri bodo govorili ministri in zastopniki delavstva.

Politične vesti.

Zopet dve slovenski občini v rokah JRZ. Zadnje nedeljo so se vršile v dveh občinah na Dolenjskem občinske volitve, pri katerih je JRZ sijajno zmaga. V Šmarjeti je dobila JRZ vseh 18 odbornikov. V občini Bela Cerkev je dobila lista JRZ 16 odbornikov, opozicija 2.

Amnestija v Avstriji. Zadnje amnestije v Avstriji je bilo deležnih okoli 10.000 političnih obsojencev. Vsi narodni socialisti, ki so bili obsojeni po Dollfusovem umoru, so bili amnestirani, amnestiranih pa je bilo tudi veliko število obsojenih socialistov, med njimi bivši dunajski župan dr. Seitz. Dr. Rintelen zaenkrat še ni pomiloščen.

Bolgarske volitve. Bolgarski notranji minister Krasnovski je ponovno izjavil, da vlada ne namerava odložiti volitev v sobranje. Volitve bodo proti koncu oktobra, kakor je to vlada obljubila. Sedaj izdeluje vlada nov volilni zakon. Izjava notranjega ministra pa je bila sprejeta od bolgarske javnosti s precejšnjo skepsjo. Precejšnje preglednice dela zopet prosluli Cankov, ki pripravlja čisto fašistični režim, v katerem bi imel seveda on glavno besedo. Cankov je tudi izrazil nasprotje prijateljstva med našo državo in Bolgarijo.

Iz nemške zunanje politike. Dve struji se borita v nemški zunanji politiki. Hitler in narodni socialisti so za sodelovanje z Anglijo, ker je Nemčija še vedno izgubila vsak boj, če je bila Anglija proti njej. Oficirski krogi pa so za sporazum z Rusijo, kar je tudi vedno priporočal stari Bismarck. Tudi ti se sklicujejo na historična dejstva, da je izgubila Nemčija vedno vojno, kadar je bila Rusija na strani nemških sovražnikov. K temu je treba dodati še naslednje: Enim kot drugim pa je vedno pred očmi stara nemška država, ki je segala v Italijo, zajela vso srednjo Evropo in segala tja do Balkana.

Nemci priznali aneksijo Abesinije. — Nemška vlada je indirektno priznala Italiji vse pravice do Abesinije. Svoje poslanstvo v Addis Abebi je namreč Nemčija ukinila ter ga izpremenila samo v generalni konzulat.

Posledice rdečega režima v Franciji se že čutijo in sicer v tem, da so začele cene vsem predmetom rasti. Podražil se je kruh, pa tudi vse druge cene so v skoku in francoska vlada se trudi na vse načine, da prepreči druginjo, ki vedno bolj pritiska. V ta namen je ustanovila vlada poseben medministerjalni odbor, ki naj določa cene.

Anglija se laska Italiji. Angleži ne vedo, kako bi zopet pridobili Italijane ter preprečili pretesno zvezo med Italijo ter Nemčijo. Da bi spravili Italijo zopet v Društvo narodov, so odpovedali Sredozemski pakt, katerega je Anglija pred začetkom abesinske vojne sklenila z državami ob Sredozemskem morju proti Italiji.

Londonska konferenca. Takozvane locarnske države (ki so podpisale pogodbo

z Nemčijo v Locarnu) so se sestale v Londonu. Manjkala je seveda Italija, tako da so bili na konferenci samo predstavniki Anglije, Francije in Belgije. Razmotrivali so položaj, ki je nastal z okrepitvijo zunanepolitičnega položaja Nemčije. Sklenili so, da se vrši septembra še ena konferenca, katere se bo najbrže že udeležila tudi Italija.

Španska revolucija še vedno ni odločena, četudi traja že 14 dni. Vladi se je sicer posrečilo, zaustaviti prodiranje vstajev proti Madridu, vendar pa so dosedaj zasedene postojanke ostale vse trdno v uporniških rokah. Zanimiva so poročila, ki jih objavljajo tako uporniki, kakor tudi vlada. Španska vlada objavlja, da so njene čete dosegle drugo veliko zmago nad uporniki, ki so prodirali proti Madridu. Odločilen boj se je bil za prelaz v gorovju Sierra de Guadarrama. Uporniki so se morali umakniti v ravnino proti Segoviji, kjer je sedaj središče severne uporniške vojske. Vladna poročila zatrjujejo, da je s to zmago vsaka nevarnost za Madrid minula. Vladna poročila javljajo nadalje, da so v rokah upornikov od večjih mest samo še Sevilla, Cordova, Saragosa in Bilbao. Tudi na otokih da se je že utrdila vlada. — Nemška poročila pa pravijo, da uporniki na jugu Španije še vedno prodirajo in da se je njihov položaj celo zboljšal, ker se je posrečilo generalu Francu, da je izkrcal v južni Španiji večji oddelek maroških čet. Južne uporniške čete da so že dosegle mesto Aranjuez ter da so presekale glavne vodovodne cevi madridskega vodovoda. Ker je ostala mornarica po večini na strani vlade, prevažal general Franco čete iz Maroka v Španijo z letali. Razpolaga s precejšnjo zračno silo, ki lahko naenkrat prenese čez morje cel bataljon vojaštva. S temi četami namerava zadati vladnim pristajbam smrten sunek. Zaenkrat zbirata oba nasprotnika svoje sile za odločilni udarec. Španska vlada prosi pri francoski socialistični vladi za pomoč. Francozi bi jo bili španskim marksistom gotovo poslali, ker so imeli že pripravljena letala, topove in municijo, da jo odpošljejo na Špansko, ko je nastopila proti temu vsa francoska javnost. Vseeno pa se govori v javnosti, da pošilja Francija španski vladi pomoč v obliki letal in municije na skrivaj. Končen rezultat revolucije se še ne da sedaj določiti in bo trajalo gotovo še precej časa, predno bo država pomirjena.

V Abesiniji še ni miru. Egiptski časopisi poročajo, da so močni oddelki abesinske vojske napadli Addis Abebo in da se je med njimi in italijanskimi četami razvila zelo krvava bitka, v kateri je bilo na obeh straneh več sto mrtvih. Druga bitka se je odigrala v pokrajini Amba Alagi, kjer so abesinske čete napadle motorizirane italijanske oddelke. Zaradi deževne dobe so Italijani zaenkrat proti letnemu napadom brez moči ter si pomagajo le na ta način, da so se na svojih položajih močno utrdili.

zdravju, samo vid in sluh sta ji precej opešala.

Dvojna zlata poroka. Na Igu pri Ljubljani je salezijanski novomašnik Mihael Maček blagoslovil dvojni zlati par in sicer svoja starša in krstna botra.

Obsodba Arnavtoviča in tovarišev. Dne 24. julija zvečer je bila v Belgradu razglašena obsodba nad Damjanom Arnavtovičem in tovariši, ki so zakrivali v narodni skupščini poskus atentata na ministrskega predsednika dr. Stojadinoviča. Damj. Arnavtoviču so prisodili 15 let robije, Vasiliju Trbiču 4 leta, Dragiši Stojadinoviču 5 let in Dragomiru Milovanoviču pol drugo leto. V kazni robije se vračuna preiskovalni zapor od 6. marca 1936 naprej. Ostali obtoženci so bili oproščeni.

Skok iz brzovlaka. 22letni medicinec Edvard Kudrinka iz Hrudima na Čehoslovaskem je pri bivanju v Dalmaciji dobil solnčarico, ki mu je nekoliko omračila um. Na povratku v domovino je naenkrat v živčnem napadu skočil skozi okno drvečega brzovlaka med postajama Poljana in Slov. Bistrica. Imel je srečo, da je priletel na noge ter roke in se je le bolj neznačajno poškodoval.

Triglavske pogorje zahtevalo zopet dve mladi smrtni žrtvi. V severni triglavske steni sta 25. julija smrtno ponesrečila: 24letni jurist Savo Domicelj iz Maribora in 20letni eksportni akademik Egon Letner, stanujoč v Mariboru.

Dva utopljenca v Mariboru. Zadnje nedeljo zvečer je skočila v vodo v Mariboru z dravske brvi in utonila Ana Szilagyi, 24letna vlagalka Ljudske tiskarne in doma iz Murske Sobote. — Pri preplavanju Drave je isti dan utonil Maks Božič, 29letni mizarski pomočnik, doma iz Novevasi pri Radovljici in uslužben v marib. Hutterjevi tovarni v Melju.

Neznane se vrge pod vlak. Med Tezmem in Bohovo se je vrgel 29. julija pod vlak ob 11. uri predpoldne mlajši moški. Kolesa so truplo zmečkala in zdrobila.

V Avstriji aretirana mariborska roparska morila. Svojčas smo poročali, da je bil na Pobrežju pri Mariboru v svojem stanovanju zadavljen in izropan Ivan Stranjšek, vpokojeni finančni preglednik. Krvavega dejanja sta bila takoj osumljena 23letni Karl Stern in 28letni tkalec Ivan Kolar, oba s Pobrežja. Oba sta po umoru zginila neznano kam. Sedaj so ju aretirali na podlagi tiralice naše oblasti v Avstriji in so ju izročili v zapore v Leobnu. Prvotno sta tajila, končno pa sta priznala. Stern je prišel k Stranjšku pod pretvezo, naj ga vzame na stanovanje. Ko je bil v sobi, je zahteval od Stranjškega denar. Financar je na ta poziv skočil v sosedno sobo po svojo staro službeno sabljo, katero mu je pa Stern izvil in ga zadavil. Med tem ko je imel Stern posla z umorom, je Kolar ukradel več tisoč dinarjev prihrankov ter razne dragocenosti, s katerimi sta tolovala zginila. — V mariborski okolici sta še dva nepojasnjena roparska umora, katere tudi spravljajo v zvezo s Sternom ter Kolarjem.

Štiri kolesarji ponesrečili. Dne 27. jul. so ponesrečili pri Kamnici v okolici Maribora kar štiri kolesarje. Jožef Heine, 34letni mizar iz Studencev, se je vračal na kolesu v Kamnico. Ko je peljal pod hrib za krmo Lorenčič, se je pojavil pred njim avto. Heine je zavrnil kolo, tkalka Elza Arzenšek, ki je vozila za njim, pa ne in radi tega se je zaletela v Heinca. Tkalka je dobila notrajne poškodbe, Heine se je poškodoval na glavi in si je zlomil ključnico. — Preko ceste v Bresternici je neka hudoba položila hlod. Pozno zvečer sta dospela na kolesih do nastavljenega pasti delavec Ferdinand Požegar in kmečka hči Cecilija Gozdnik. Oba sta vsled zaleta ob hlod popadala s koles in se hudo poškodovala. Vse štiri poškodovane kolesarje so oddali v mariborsko bolnico.

Za 26 vlomov dve leti ječe. Mariborsko sodišče je prisodilo 29letnemu mizarskemu pomočniku Francu Pešecu iz Studencev pri Mariboru za 26 vlomov in tatvin dve leti ječe. Pešec je dalje časa ogrožal mariborsko okolico. Očitana dejanja je le delno priznal.

Krvave posledice nerazsodne pijanosti. Zadnje nedeljo je obhajal god v Kamnici pri Mariboru viničar Jakob Pernek. Ob tej priliki sta rodila preobilna pijača ter muzika prepri in slednjič še pokolj, ki je zahteval enega mrtvega in dva ranjena.

26letni delavec Friderik Lešnik se je zavzel za svojega prijatelja in je sunil z nožem v vrat delavca Janeza Brunčiča. Presokal mu je žilo odvodnico in zabodeni se je zgrudil pri priči mrtve. Dalje je Lešnik v pobesnelosti še obkal Magdaleno Kmetič in delavca Ivana Zorko, ki sta ga hotela pomiriti. Ubijalec se je sam javil orožnikom.

Dolgo iskan v rokah pravice. Orožniška patrolja je prišla med Dravogradom in Marenbergom sumljivega klateža. Pri natančnejšem izpraševanju je postalo jasno, da je padel v roke pravice že dolgo iskani vlomilec Albin Jevjak iz Rudnika pri Ljubljani. Sam je priznal, da ima toliko vlomov ter tatvin na vesti, da se ni ti vseh ne spominja. Svojčas je bil na delu z v Mariboru obešenim roparskim morilem Laknerjem in z v okolici Celja ustreljenim Omerzom. Leta 1933 je sodeloval pri nepojasnjenem vlovu v Črešnjarjevo trgovino v Ljubljani, ko so odnesli lopovi 60.000 Din. Jevjaka so oddali v mariborske zapore.

Dva usodepolna padca. V Radvanju pri Mariboru je padel s podstrešja in se je nevarno poškodoval na glavi 36letni delavec Anton Orgolič. — Peter Kravič, orožnik stanice Slov. Konjice, je padel pri nočnem patroliranju preko strmega pobočja in je obležal s težko poškodbo na glavi.

Utrganje oblaka nad Sv. Duhom na severni meji je tako razbesnelo hudournike, da so čisto uničili cesto skozi Šturmo grabo na Sv. Duha in onesposobili za promet tudi razne druge kolovoze.

Hvalevreden nakup posesti. Do jeseni bo zaključena pogodba za nakup lepega posestva Racerdvor proti Kamnici pri Mariboru. Posest bo kupila banovina, da bo razširila Vinarsko in sadjarsko šolo, ki je sosedna Racerdvoru.

Napaden nabiralec suhljadi. J. Brunčko, 64letni siromak, je nabiral v Ribnici na Pohorju suhljad po gozdu. Naenkrat ga ga napadla in pretepla dva neznanca. Z nalomljeni hrbtenico so ga spravili v mariborsko bolnico.

Naplavljeno truplo neznanke. Pri Podvelki v Breznu je naplavila Drava truplo neznane 25–30 let stare ženske.

Dve smrtni žrtvi fantovske podivjanoosti. V Apaški kotlini pri Gornji Radgoni je prizadljal Ivan Serec, posestniški sin, Francu Pošu iz Donnersdorfa v sosedni Avstriji tri smrtonosne zabodljaje z nožem. Zabodeni se je zatekel v bolnico v Radgoni, kjer je pa drugi dan podlegel poškodb. — Pri Gornjem Cmureku so popivali pri godbi rekruti. Hlapec Alojzij Režonja je zabodel Henrika Zemljica, posestniškega sina, v vrat tako, da je par minut po zabodljaju izkrmavel.

Radi neozdravljive bolezni se je obesil v Zg. Vereju pri Sv. Trojici v Slov. gor. 30letni posestnik Jakob Trstenjak.

Po 20 letih iz ruskega ujetništva. Leta 1916 je bil v Galiciji ujet Martin Kuzman iz Virovitice na Hrvaškem. Omenjeni je došel 26. julija na mariborski glavni kolodvor z ženo in tremi otroci.

Vlom v hišo posestnika. Na Janzevkem vrhu v župniji Brezno ob Dravi je oilo vlomljeno v noči v hišo posestnika Pavla Pivec. Vlomilec je odnesel 1200 D gotovine in raznih drugih predmetov za 5000 Din.

Večji in manjši požari. V Vrhpolju pri Kamniku je uničil nočni požar z deteljo napolnjen kozolec posestniku Antonu Flerinu. — Strela je užgala viničarijo grofu Attemsnu na Kozjaku ob severni meji. Obžgala in oplazila je tudi v sobi hiše se mučnega viničarja Ivana Zamudo. — V Pongercih v župniji Čirkovce pri Pragerskem je uničil ogenj posestniku Francu Belcu vsa gospodarska poslopja in je škoda za 40.000 Din. Belcu je že lansko leto do tal pogorela domačija. — Na Muti ob severni meji je pogorelo gospodarsko poslopje posestniku Jožefu Partu. — Tri kozolce je upepelil zadnje nedeljo popoldne ogenj v Gradiških Lazah pri Litiji. En kozolec-dvojnik je bil last Alojza Hauptmana, druga dva pa njegovega sosedu P. Bica. S kozolci vred je zgorelo spravljeno žito, seno in mnogo gospodarskega orodja. Gasilci so obvarovali, da se ogenj ni razširil na sosedna poslopja. — V Framu pri Mariboru je uničil ogenj hišo in gospodarsko poslopje posestniku Momu. — Domačija je zgorela Štefanu Komanu, posestniku v Vukovskem dolu pri Jarenini.

Domače vesti.

LAVANTINSKI ŠKOF 60LETNIK.

1. avgusta je doživel 60letni jubilej lavantinski vladika dr. J. I. Tomažič. Številnim častitkam visokemu jubilaru se pridružuje tudi mlada »Delavska fronta« z gorečo željo, da bi od vseh ljubljani ter spoštovani višji pastir ostal pri krmilu razsežne škofije še do nadaljnjih jubilejev v zdravju in čilosti! Škof dr. Tomažič kaže ob vsaki priliki, da mu je bedno stanje delavstva pri srcu in ga je skušal že večkrat omiliti z vzpodbudnimi besedami ter obiski. Podal se je celo izven mej države v Nemčijo ter Belgijo, kjer je obiskal vsa najvažnejša bivališča naših izseljencev, ki so v tujini delavci in pred vsem rudarji. Da so bili naši izseljenci zadovoljni s posetom svojega domačega škofa, je dokaz dejstvo, da so mu obisk vrnili in bili od njega v Mariboru prisrčno sprejeti in pogoščeni. Delavcem in rudarjem v Hrastniku je oskrbel vladika samostojno dušeskrbje in je rad pohitel med nje pred kratkom, ko je slovesno bla-

goslovil temeljni kamen za delavsko-rudarsko cerkev v Hrastniku, ki bo posvečena Kristusu Kralju.

Biseromašnik umrl. V Breznici na Gorenjskem je umrl g. dr. Ivan Svetina, častni kanonik, vpokojeni profesor in biseromašnik v visoki starosti 85 let. Bil je v daljnem sorodstvu s pesnikom Prešernom in se je pod rajno Avstrijo udeležil kot vojni kurat okupacije Bosne.

Lavantinska škofija ima poleg že omenjenih treh zlatomašnikov še četrtega in ta je g. Ivan Zadavec, vpokojeni župnik, ki živi pri Sv. Bolfenku na Kogu. 81letni starček še piše brez očal in je tudi sicer čil ter krepak.

G. dr. Franc Kruljč, dekan in monsig. v Laškem, je obhajal svoj 40letni mašniški jubilej. Za delavstvo skrbnemu jubilaru naše častitke!

Najstarejša Ljubljanka je stara 95 let in to je Terezija Rant v zavetju sv. Jožefa na Vidovdanski cesti. Je še pri

Kaj napravimo s cigani? »Privredni pregled«, znan gospodarski list v Belgradu, je prinesel glede ciganov sledeč predlog: Cigani-šotorniki so prava nadloga za vse države, pa tudi za našo. Od njih nima država nobene koristi, zato pa tem večjo škodo. Tatovi in zločinci so. Kradejo otroke in jih pohabijo, da potem vse življenje beračijo in jih s tem preživljajo. To cigansko vprašanje treba že čim prej rešiti. Treba bo gledati, kako so to važno vprašanje v najnovejšem času rešili na Češkoslovaškem in v Nemčiji in na ta način ga je treba rešiti tudi pri nas. Vse potujoče cigane treba poloviti in jih naseliti na enem od nenaseljenih otokov v Jadranskem morju. Tu jim je treba sezidati hišice, dati jim kmetijsko orodje in seme, da začno obdelovati zemljo. Nobena ladja ne bi smela pristati na tem otoku. Najstrožje pa je treba kaznovati vsakega cigana, ki bi pobegnil z otoka. Oblasti na otoku bi moral biti znan vsak cigan.

Sin hotel mater utopiti. Na Močnikovem travniku pri Pragerskem se je zgodilo te dni nekaj nenavadnega. Pri susenju krme je v prepiru sin Joža Močnik pograbil svojo mater Ano Močnik in je skočil z njo v 1 m globok potok. Oba bi bila utonila, da ju ni v zadnjem trenutku rešil drugi sin Miha, ki je tudi bil zaposlen pri susenju na travniku.

Celo družbo kurjih tatov in vlomilcev so prijeli orožniki, ker so cele mesece strahovali kurnike in drugo imetje prebivalcev v Zgornjem Dupleku v bližini Maribora.

Dve nesreči v okolici Ptuja. V ptujsko bolnico se je zatekla Terezija Skalsšek, 40 letna viničarka iz Podlehnik. Mlatilnica ji je zmečkala desnico. — Jakob Golob, posestnik v Dornovi, je padel pod z drvarmi naložen voz in so mu zlomila kolesa obe nogi pod kolenom.

Udarec gonilnega jermena mu pretresel možgane. 32letni posestniški sin Stanko Zupanič iz Hajdine pri Ptujju je dobil od gonilnega jermena mlatilnice tako hud udarec po glavi, da se je zgrudil s poškodbo pretresa možganov.

Devetletnega dečka sunil v Dravo. Pri Ptujju je sunil neznanec v Dravo devetletnega Radislava, sina sodnega uradnika Erjavca in je zginil nato po koruzni njivi. Dečko zna sicer plavati, a vendar bi bil v deroči Dravi utonil, da ga ni rešil neki ribič.

Usoda zaplenjenega vina. Finančna kontrola s Ptujjske gore je zaplenila 350 litrov vina delavcu Francu Predikaki v župeči vasi na Dravskem polju, ker ni imel za točenje dovoljenja. Vino so zapečatili in so spravili sod v klet posestnika Simona Sagadina. Naenkrat se je pojavilo pri Sagadinu več pijanih fantov, ki so odnesli iz kleti sod vina, ga naložili na voz in ga odpeljali.

Mura je naplavila pri Kroškem brodu truplo Jakoba Omana iz Trat, ki je skočil že 10. junija s cmureškega mosta in utonil.

Vlomilec zastoj iskal denar. V noči od 25. na 26. julija je bilo v Celju vlomljeno v šolske pisarne. Vlomilec je stikal za denarjem, katerega pa ni našel.

Ustrelil se je radi obupne bede v celjskem hotelu Jakob Kropce, 26letni trgovski potnik iz Pivole pri Hočah.

Z lato je prebil lobanjo dninar Fr. Kurovič iz Gradišča pri Škofji vasi posestniškemu sinu Francu Jesenaku v Bovšah pri Škofji vasi. Težko poškodovanega so spravili v celjsko bolnico.

Dva usodepolna padca. V Celju je padel zidar Franc Ahtik iz Trnovlj v visokega ogródja. Zlomil si je nogo in si poškodoval križ. V Lastnem domu v Gaberju si je prebil pri padcu s I. nadstropja lobanjo in si zlomil roko 9letni delavec sin Albin Žvižaj.

Smrt otroka v apneni jami. V Ložnici pri Velenju je v odsotnosti starejših domačih pri Anclinovih utonila v jami za apno šestletna hčerka.

Avtomobil sunil otroka v glavo. Na Sp. Hudinji pri Celju je neki zagrebški avtomobil tako sunil osemletnega Ivana Valentiča, sina narednika-vodnika, da je dečku počila lobanja in je bil v zelo resnem stanju oddan v celjsko bolnico.

Smrtno ponesrečen kolesar. V Št. Petru v Savinjski dolini so našli pri občinski hiši v nezavestnem stanju in z zevajočo rano na glavi 52letnega posestnika Ivana Ribiča. Poleg njega je ležalo kolo. Ribič je kmalu podlegel poškodbi. Najbrž je zadel s kolesom ob drevo in si prebil lobanjo.

Trgovski pomočnik utonil pri kopanju. V Trbovljah je utonil v Savi pri kopanju Albin Odlazek, 20letni trgovski pomočnik I. delavskega konzumnega društva. Bil je dober plavalec in ga je najbrž v vodi zadel kap.

Dijak smrtno ponesrečil z avtomobilom. Dne 25. julija bolj pozno zvečer je smrtno ponesrečil z avtomobilom 17letni ljubljanski dijak Boris Tomažič, sin lastnika

tvrdke Oleum z Mirja. Nesreča se je zgodila na cesti med Trzinom in Cernuči pri Ljubljani. Dijak se je vozil z očetovim avtomobilom po Gorenjskem. Proti večeru se je vračal proti domu. Z brzino je zapeljal v kup gramoza, se odbil ob obcestnem kamnu in sunek ga je vrgel iz vozila. Pri padcu je dobil tako hude poškodbe, da jim je podlegel v »Leonšču« v Ljubljani kmalu po prepeljavi.

Dijak utonil v Krki. Pri gradu Otočec pri Novem mestu so potegnili utopljenega iz Krke 14letnega Antona Hauschild, gimnazijca iz Ljubljane.

Starka se obesila. V Ljubljani na Jernejevi cesti št. 45 so našli v stanovanju obešeno 64letno Regino Rojce, vpokojeno tovarniško delavko. Rojčeva je že bila enkrat na Studencu in je izvršila samomor v duševni zmedenosti.

Orožniki prijeli prefriganega tihotapca. Pri vasi Pavlovec pri Gornji Subotici pri Čakovcu so orožniki na kolesih zasledovali Ivana Srneca iz Ivanovca, ki je hotel uteči s tihotapsko robo, katero je imel v košari in to pritrjeno na kolo. Srnec je eden najbolj prefriganih tihotapcev, ki je imel po aretaciji v omenjeni košari: 10 kg saharina in 4000 kamenčkov za vžigalnice. Srnec se je znal dolgo časa prav spretno izmikati inancarjem in orožnikom.

Smrt narednika v Ljubljani. V Mostah pri Ljubljani so potegnili iz Ljubljanske truplo Nikolaja Stankoviča, bolničarskega narednika iz moravske banovine. Utonil je pred več nego enim tednom.

Hudo neurje s točo je napravilo 250.000 Din škode na hmelju, po poljih in sadonosnikih 21. julija v krajih Gornja Ponikva, Marof, Kale in Loka v okolici Žalca v Savinjski dolini.

Zgodaj sta začela. Nabiralno pušico pri stranskem oltarju v župni cerkvi pri Sv. Lovrencu na Pohorju sta ukradla 14letni Emil in 15letni Ervin Šumer iz Sv. Lovrenca. Plen 120 Din sta si razdelila in sta vrgla prazen nabiralnik v ribnik pod cerkvijo.

Hitra smrt vsled zastrupljenja. Pri žetvi se je le nezatno ranila s srpom v Ledineku pri Sv. Ani v Slov. goricah Rezika Tribil, viničarska hči. Zastrupljenje krvi je tako naglo napredovalo, da je vključ hitri zdravniški pomoči še isti dan preminula.

Pastir utonil. Janez Anželj, 15letni pastir pri posestniku Jerneju Likavcu v Trčovi v župniji Sv. Peter pri Mariboru, se je upal kot nevesel plavanja pri kopanju preveč daleč v Dravo, ki mu je izpodnesla noge in je utonil. Truplo so našli kakih 1000 korakov od mesta, kjer je Anželj zginil pod vodo.

Krojaški mojster utonil v ribniku. V Bistrici pri Limbušu se je podal kopat v majhen ribnik Ivan Horner, krojaški mojster in posestnik. Zašel je v preveč globoko vodo in utonil.

Najdeni trupli nad 10 dni pogrešanih dveh turistov. Zadnjič smo beležili, da so pogrešali nad 10 dni dva visokošolca in sicer Vida Janšo in Mladena Mikšiča, ki sta se podala na Grintovec in Skuto v Kamniške planine. Ker se po dveh dneh, kakor sta obljubila, nista vrnila, so se podale takoj rešilne ekspedicije na iskanje. Dalje časa je bil ves trud zastoj. Šele rešilna odprema bratov Erjavškov je zadela na trupli obeh turistov, ki sta vsled megle in zgrešene poti padla v 150 metrov globok prepad in obležala takoj mrtva.

SEDAJ RAZUMEMO!

Priznati moramo, da imajo marksisti v Sloveniji precej tiska v svojih rokah. Njihovi listi preplavljajo deželo. Dognali pa smo, da nimajo nekateri listi niti za eno desetino svoje naklade plačane naročnine. Te liste razdeljuje torej med ljudi zastoj. Kako je to mogoče? Ali so mar naši komunisti in marksisti tako zelo bogati?!

To kar smo dolgo slutili, je sedaj pojasnjeno. Skoraj vsi ti listi in množestvilne revije, ki se navdušujejo za marksizem, za Rusijo in za ljudske fronte, so plačane v inozemskim denarjem, z denarjem kominterne. Ta denar prinašajo kurirji v našo državo in ga oddajajo centrali za komunistični tisk, ki ga potem razdeli med liste in lističe, revije in glasila, ki bolj ali manj jasno kažejo svojo prav rdečo barvo. Pred par dnevi so varnostni organi ujeli mlado in elegantno gospodično F., ki je imela v platnate knjižice, ki jo je nesla preko meje, skrito lepo svoto denarja. Ta denar je bil namenjen za komunistični tisk. Dotična dama je hodila že čisto preko meje...

In še eni stvari smo prišli na sled. Dolgo smo se čudili, kako je mogoče, da se naše liberalno in kapitalistično časopisje ogreva za marksizem in levičarje po vsem svetu in zlasti sedaj za španske levičarje, piše ugodno o Rusiji in o levičarskih vladah po svetu. Sedaj smo izvedeli, da se je komunistom vsaj deloma posrečila naloga, da naj namreč v uredništva in konzorcije vseh listov vrinejo svoje ljudi. Sedaj razumemo pisanje večine »liberalnih« in »nevtralnih« časopisov in revij.

SLEPOMISENJE IN DEMAGOGIJA MARKSISTOV V LJUBLJANSKI TOBAČNI TOVARNI.

V naši tovarni so odstopili obratni zaupniki, ki so bili izvoljeni na marksistični kandidatski listi. Pravijo, da odstopajo, ker hočejo prepustiti podružnici tobačnega delavstva Zveze združenih delavcev, da ona doseže za tobačno delavstvo vse potrebno, za kar nam dajejo rok enega meseca. Po tem roku, gorje vam, združeni krščanski delavci! Pohrustali vas bomo kot spohane žabe!

Marksišči sodrugi so resnično zelo naivni v svojem početju, obenem pa strašno demagoški. Naivni so vsled tega, ker sami sebi verjamejo, da bo delavstvo verjelo njihovi demagogiji. Demagoški pa so, ker želijo, naj bi naša mlada organizacija storila za delavstvo vse tisto, za kar so se trudili rdeči sodrugi leta in leta, pa niso ničesar dosegli. Delavstvo dobro ve, da so odstopili rdeči zaupniki samo zato, ker ne morejo pokazati nobenih pridobitev in zaslug za delavstvo. Sami so pokazali, koliko velja njihov mogočni »mis«, s katerim se šopirijo med delavstvom kot petelin na gnoju. Neprehajajoča so letala v Belgrad na konferenco svojega rdečega saveza. Imeli so zaslobo v delavskih zbornicah, ki jih vodijo njihovi voditelji. Vse zaman! Ves delavski denar, ki ga delavstvo zbira teden za tednom v organizacijsko blagajno, je šel v prid organizacije, ki nič ni dosegla. To svojo strašno blamažo hočejo marksisti zakriti z demisijo svojih obratnih zaupnikov. Kolikšna naivnost! Če bi bili marksisti dosledni, ne bi silili k odstopu rdečih zaupnikov, temveč bi se potrkali na prsa in priznali: Nič nismo dosegli! — pa razpustili podružnico svojega saveza, ker je prav za prav ta odgovoren za marksistično polomijo. Za neuspehe v celi stroki nosi odgovornost organizacija, ne pa zaupniki enega obrata. Poleg tega pa tudi ustanova obratnih zaupnikov nima po zakonu dolžnosti, da rešuje marksistične organizacije polomij, temveč da vpliva posredovalno na podjetje in delavstvo. V odstopu rdečih zaupnikov moramo videti zato tudi grdo izrabljanje obratnega zaupništva.

Pa še en namen so hoteli doseči sodrugi. V kali hočejo streti našo podružnico Zveze združenih delavcev, ki se je z elanom vrgla na delo. Prijatelji! Ne bo vam uspelo. Krščansko delavstvo bo držalo skupaj kot eden. Če vam je doslej obveljalo, da ste izvajali v tovarni teror, je tega sedaj konec! Mi ne potrebujemo vaše šole, ker sami poznamo svoje naloge in vemo, kaj moramo in kaj moremo storiti. Obratun o svojem hiševanju podajamo le svojemu članstvu in ne vam. Ne pozabite pa, da nosite s svojimi južnimi zavezniki soodgovornost za delavstvo, dokler je rdeča organizacija tu, in da se te odgovornosti z ničemer ne morete otresti! Delavstvo pa bo videlo v vseh vaših smešnih nastopih le velik strah, ki ga imate pred močno organizacijo Zveze združenih delavcev. — Eden v imenu vseh.

KDAJ DOBE TEKSTILCI KOLEKTIVNO POGODBO?

Med tekstilnim delavstvom vlada letos živahno zanimanje za kolektivno pogodbo. Z zakonom o minimalnih mezdah se bo reguliralo tudi vprašanje skupnih pogodb za posamezne industrijske panoge, vendar tekstilci ne mislijo toliko časa čakati na zakonsko ureditev. Sami hočejo pospešiti, da se v okviru njihove stroke vprašanje kolektivne pogodbe uredi. Napravili so že osnutek takšne pogodbe, ki je bila dostavljena vsem delodajalcem. Pogodba ne zahteva ničesar pretiranega. Samo to vsebuje, kar bi naši slovenski tovarnarji lahko brez vsega utrpeli. Da je temu tako, dokazuje primer mariborske tekstilne tovarne Hutter in drug, v kateri prejema delavstvo že leta sem večjo mezd, kakor jo predvideva osnutek nove kolektivne pogodbe, poleg tega pa isto podjetje izpolnjuje tudi vse ostale pogoje glede dopusta in drugih delavskih pravic. V svoji socialni uvidevnosti gre podjetje še dalje, kakor pogodba, ter je uredilo za svoje delavstvo tudi že obvezno starostno zavarovanje v lastnem delokrogu. Po pravici se sprašujejo tekstilni delavci v ostalih podjetjih, zakaj ta ne sledijo zgledu tovarne Hutter in drug v Mariboru. Če to podjetje nudi delavstvu boljši zasluge in boljše delovne pogoje, kakor jih predvideva novi osnutek kolektivne pogodbe, potem bodo drugo podjetja lahko dala delavstvu vsaj to, kar zahteva v omenjenem osnutku. To je minimalen program, s katerim mora naše tekstilno delavstvo nastopiti in si ga mora izvoziti na vsak način.

Dobro znamenje je, da so delodajalci sami izpredvideli, da na dosednji način ne more več iti naprej. Ne gre, da bi si posamezne tovarne konkurirale med seboj na najgostejši način — na račun delavskih mezd. Zato obstoja pri večini uvidevnosti, da je treba napraviti temu kraj ter določiti minimalne mezde za delavstvo, pod katere ne sme iti nobeno podjetje. Složen nastop tekstilcev bo gotovo rodil uspehe in z njimi si bodo izboljšali dosednji položaj, ki je naravnost sramoten za tovarnarje. Tekstilna industrija, ki je dosedaj odnašala v inozemstvo ogromna bogastva, iztisnjena iz našega naroda, naj se vsaj malenkostno oddolži svojemu delavstvu, ki ji z delom svojih rok pomaga zbirati bogastvo.

ŠIKANE DELAVSTVA V LJUBLJANSKI TOBAČNI TOVARNI.

Razmere v tobačni tovarni v Ljubljani postajajo čim dalje bolj neznosne. Z razpoložljivimi krediti se urejujejo trtovi in nabavljajo luksuzne novosti, od katerih nima delavstvo nikakih koristi, za stalno zaposlitev pa zmanjšuje sredstev in morajo ljudje od delavnikov ostajati doma brez dela in zasluzka. Prav v zadnjem času se je toliko preuredilo, kot vseh zadnjih 20 let ne. In zakaj to v teh časih, ko so krediti skrčeni na minimum ter

bi bilo treba predvsem skrbeti le za normalno zaposlitev delavstva? Pri tem ravnanju je delavstvo prvič prikrajšano na zaslužku, drugič pa mora prenašati šikane nervoznega vodstva, katerega naloga je v teh skrčenih dneh, izsiliti iz delavstva nezmanjšani kvantum izdelkov. Tako si sledijo dan za dnem neprijetni in trpki momenti.

Med drugim je v zadnjih dneh prišla na vrsto neka cigara, v kateri se je nahajal neki tuji predmet. Delavstvo ve, da se predmetne vrste cigar v tukajšnji tovarni že štiri leta ne izdelujejo, a vendar je krivda padla nanje. To je pa mogoče samo zaradi tega, ker daje naša tovarna svoje etikete na izdelke drugih tovarn (menda zato, da bi premotila kadilce, kateri pa dobro ločijo, kaj je od tukaj in kaj od drugod). Da s takim ravnanjem zapravlja svoj ugled, o tem ni nikakega dvoma. Uprava državnih monopolov se zaveda, da je delavstvo ljubljanske tobačne tovarne najbolj sposobno, ne gre ji pa v račun, da bi tukajšnje izobraženo delavstvo (ki živi seveda v najdražjem kraju) tudi vse izdelalo, kar mora imeti etiketo te tovarne.

In to delavstvo so ravnokar predstojniki, vsak v svojem oddelku, ocenjevali. Krivice nad posamezniki in celo skupinami seveda tudi tu niso smele izostati. V izpričevalu vsakega šolarčka je končna ocena rezultat redov iz posameznih predmetov, tako da je na prvi pogled jasno, v čem je ta slab in oni dober. Strokovni delavci, ki so odraščeni in celo priletne osebe s šestdesetno preizkusno dobo, pa ne vedo, kako se jih ocenjuje, ali po blagu, ali čemu, ali po izdelku. Tako mora delavec vsled pomanjkljivega upravnega poslovanja utrpeti še tisto borno priznanje za svoje težko in slabo plačano delo ter kloniti pritisku razpahnosti najrazličnejših simpatij in antipatij.

Najbolj pa občuti delavstvo preganjanje onih predpostavljanih, ki so sami izšli iz njihovih vrst, oziroma so sinovi delavcev. Od teh v prvi vrsti pričakuje, da jih bodo ščitili pred samopašnostjo kapitala, vsaj toliko, da jim ne bodo po nepotrebnem še bolj grenili že itak grenke in brezprazne delavske usode.

OBISK G. BANA V ŽELEZARNAH NA JESENICAH IN JAVORNIKU.

V sredo, 22. julija popoldne se je nenadoma pojavil v obratih jeseniške železarne slovenski ban g. dr. Marko Natlačen v spremstvu tehničnega ravnatelja ing. Leo Dostala, industrijskega uradnika Avgušтина Kuharja in banskega svetnika Petra Arneža. Ogledal si je naprave, se zanimal za poslovanje in delo ter nad vsem izrazil svoje zadovoljstvo. Ogledal si je tudi valjarne na Javorniku. Delavstvo je bana povsod radostno pozdravljalo, ker je prepričano, da ima v g. banu moža, ki bo z vso svojo močjo in avtoriteto branil interese slovenskega delavstva in slovenske industrije.

Jesenice. — Jesenice-Zenica. Tak je bil naslov zborovanja JRZ za Jesenice, ki se je vršil dne 23. julija v Krekovem domu. Če je mogoče napred dek industrije na jugu, ne da bi pri tem trpela naša že obstoječa industrija in z njo naše delavstvo, in če imamo za to tudi dovolj močnega jamstva, potem je zadeva v redu. Dokler pa nimamo tega, ne moremo in ne smemo mirovati. Kajti kdo bo staval pretežni del naše Gorenjske na kocko in s tem pahnul vso Slovenijo v še večjo revščino? Sprejeta je bila tudi tozadevna resolucija. Z ozirom na zadnje visoke obiske v naših železarnah upamo, da v tem zelo težkem vprašanju pride do zadovoljivega sporazuma. — Krščansko delavstvo manifestira. V nedeljo, 26. julija je gorenjsko krščansko delavstvo manifestiralo za zmago krščanskih načel v zasebnem in javnem življenju. Imelo je svoj tabor pri Sv. Križu nad Jesenicami. Glavna govornika sta bila g. Križnik, banški svetnik iz Trbovelj, in Josko Jurač iz Celja. Sodelovala je tudi Krekova godba z Jesenic in pevci z Javornika. Največ zaslug za organizacijo vse prireditve ima svetokriški g. župnik Franc Krašna. Za njegov trud mu je krščansko delavstvo iskreno hvaležno. — Radek jubilej. Dne 20. julija je poteklo 45 let, odkar je vstopil v delo pri KID na Jesenicah delavec, sedaj topilec v martinarni, Franc Glavič. 45 let, pet let manj ko pol stoletja težkega in trdega dela, to je jubilej, pred katerim je treba sneti klobuk. Mlajša generacija — to lahko z gotovostjo trdimo — tako visokih jubilejev ne bo dosegala. Jubilantu želimo, da bi bil še dolgo dolgo čil in zdrav. Podjetje pa mu bo dalo najboljšo nagrado za njegovo zvesto delo s tem, če bo dalo zaposlitev njegovemu najmlajšemu sinu.

Prodaja blaga iz železniških zadrug. — Prometni minister dr. Spaho je izdal odlok, da smejo železničarske nabavljalne zadruge prodajati blago samo železničarjem, ne pa tudi drugim ljudem.

Elektrifikacija železniške proge med Sušakom in postajo Škrlevo se pripravlja. Ta del proge je zelo strm in najbolj naporen za lokomotive.

Novo podjetje za 3000 delavcev. V nedeljo je bil v Boru v Srbiji položen in blagoslovljen temeljni kamen za novo rafinerijo bakra. V Boru se nahaja sloviti rudnik bakrene rude, ki smo jo pa dosežaj izvažali surovo v inozemstvo. Svečanostim je prisostvoval tudi predsednik vlade g. dr. Milan Stojadinović, ki je imel pri tej priložnosti važen govor. V novi rafineriji bo dela za 3000 delavcev.

Rudarji v Zenici protestirajo. V rudniku Zenica so neznosne razmere. Rudarji so imeli te dni veliko protestno skupščino, pri kateri so nastopili vsi kakor en mož.

Zahtevajo kolektivno pogodbo, s katero se bodo na novo uredili delovni pogoji, ki so sedaj skrajno trdi.

Nenadna smrt rudarja. V premogovniku Liboje pri Celju je bil v globokem rovu 28letni rudar Anton Bučej. Naenkrat se je prijel za prsa in se zgrudil mrtev. Ni dognano, ali ga je zadela kap, ali pa je prišel v dotiko z električnim tokom, ki ga je ubil.

Nesreča v rovu Kotredeš v Zagorju. Dne 29. julija zjutraj so se podali v kotredeški rov na delo: Alojz Gasior, Jože Krečan in Ivan Strmljan. Ko so prišli v jašek, so opazili, da je premalo zraka in Krečan je dal nasvet, da bi odprli ventil. Prvi je stopil naprej Gasior in se je zgrudil, kar sta opazila tovariša Krečan ter Strmljan. Krečan je skočil za onemoglim in že je bil sam na tleh. V očigled nevarnosti je Strmljan klical na pomoč in obenem skušal pomagati tovarišema. Tudi njega je plin omamilo. Dukičev delavec Anton Grabner je med tem prikladal pomoč. Spravilo so vse tri nezvestne rudarje iz rova. Zdravnik je hitro rešil Krečana in Strmljana, za Alojza Gasiora pa ni bilo več rešitve.

Minimalne plače in rudarji. Vlada pripravlja izdajo zakona o minimalnih mezdah. Zakon naj bi predstavljal nekaj okvir, v katerem si bi potem vsaka banovina uredila mezde za delavstvo svojega področja, ki pa bodo vse za celo državo morale imeti neko gotovo stopnjo. Veliko zanimanje je vzbudil ta zakon zlasti v rudniških revirjih. Rudarji so prav zadovoljni, da dobimo končno tak zakon, sprašujejo pa se, kako bo z dosedanjim prakso praznovanja po revirjih in z določbami zakona. Rudarske mezde namreč danes še ne bi bile tako napačne, če bi bili rudarji zaposleni po šest dni na teden. Potem bi se dalo še izhajati nekako, četudi skrajno skromno. Tako pa je tukaj tisto nesrečno praznovanje, ki požre ves zaslužek, kar ga rudar prinese domov za delovne dni, in še primanjkuje denarja na vseh koncih in krajih. 15 do 20 delovnih dni v mesecu je višek, ki ga danes dosežejo naši rudarji. Sprito takih delovnih razmer bi bil tudi zakon o minimalnih mezdah za rudarje brez smisla, ker bi mezde sicer bile nad minimumom, stvarni zaslužek pa bi bil daleč izpod predpisane meje. Zakon bi moral na vsak način urediti pri rudarjih, ki praznujejo po pol meseca, ne samo dnevno, temveč tudi mesečno mezdo ter ugotoviti nek mesečni minimum, izpod katerega zaslužek ne sme kljub »praznikom« itn. Potem bi v revirjih napočili morda nekoliko boljši časi, rudarji bi vsaj malo bolje lahko preživljali svoje družine, da ljudje ne bi živeli v poletju samo od solate, v zimskem času pa od podarjene in naberačene koruze, kar se sedaj žaljivo že nekaj let sem dogaja.

Odpovedna doba pri delavcih.

Po novem obrtnem zakonu velja za delavca 14dnevna odpovedna doba. Ta doba se more z medsebojno pogodbo podaljšati, pod nobenim pogojem in z nobeno pogodbo pa ne sme biti krajša. Delovni red ali pogodba, s katero bi se določala krajša odpovedna doba, sta neveljavna.

Ta odpovedni rok tudi ni vezan na nobeno dobo službovanja. Četudi bi bil delavec šele en dan v službi, ima že pravico do 14dnevne odpovedne dobe. Prav tako pa mora službodajalec delavcu poprej 14dnevno odpovedati, ali pa mu plačati za 14 dni, če je delavec sprejel v službo, pa ga potem ni hotel prevzeti.

Ako je plača odmerjena od kosa ali po poedin- nih storitvah, ne nastopi učinek odpovedi v nobenem primeru pred dovršitvijo storitev, ki so bile v času odpovedi že začete.

Odpovedni rok mora biti vedno za obe stranki enak. Ako se pogodijo neenaki roki, velja za obe stranki daljši odpovedni rok. S pogodbo se ne da

dogovoriti odpovedni rok, daljši od šestih mesecev.

Ti odpovedni roki pa seveda ne veljajo, kadar gre za odpoved iz važnega razloga. Če obstoja tak

važen razlog na eni ali drugi strani, tedaj smeta stranki drug drugemu odpovedati tako, da ima odpoved takojšen učinek. Te važne razloge pa si bomo ogledali drugič.

Gradnja železnice Sevnica-Št. Janž - največje javno delo v Sloveniji.

Največje javno delo, ki se trenutno v Sloveniji izvaja, je gradnja železniške proge Sevnica — Št. Janž. Nova proga se gradi že več mesecev, dela pa izvaja podjetje inž. Dukič iz Ljubljane. Proga bo merila v dolžino 12 km, predelana in ojačena bo pa tudi ostala proga. Nova železnica zaenkrat ne bo imela takega pomena, pač pa bo izredne važnosti tedaj, ko se zgradi nova železniška zveza Slovenije z morjem preko Črnomlja na Vrbovsko. Potem bo proga Sevnica — Št. Janž del velike transversale, ki bo dovajala promet s severa na Sušak. Nova proga vodi po zelo težavnem terenu. Nič manj kot pet tunelov je treba napraviti na 12 km dolgi progi. Delo je zelo naporno in obsežno. Za celo sedanjo progo bodo porabili 350 vagonov cementa ter bodo zazidali v železobetonске zgradbe nad 60.000 kg železa. Gramoza za beton, za nasipe in drugo, bodo porabili okrog 13.000 kub. m, kar da približno 100 vagonov po 25 vagonov. Ob vsej progi bodo zgradili veliko število opornih in podpornih zidov, v katere bo šlo 6000 kub. m betona. Nadalje bo poleg večjih mostov zgrajenih v sedanji progi 63 manjših mostičev, propustov in beton-skih kanalov za odtok vode pod progo. Za uravnavanje in izpeljavo proge bo treba odkopati in preložiti nad 100.000 kub. metrov kamenja in gramoza.

Delo vrši sedaj 900 delavcev. Od teh je 150 Hrvatov in Ličanov, ki so sami specialisti za gradnjo prog, vsi ostali so Slovenci, po večini iz okolice in iz rudarskih revirjev. V avgustu se bo število delavcev povečalo na 1000. Plače so za delavstvo ugodne, če upoštevamo, da jim gradbeno podjetje tudi sicer pomaga. Najmanjša

plača znaša za delavce, ki še niso stari 20 let, 2.50 Din na uro. Nad 20 let stari delavci dobivajo najmanj 2.75 Din na uro, tisti, ki delajo v akordu, pa zaslužijo več. Te plače veljajo seveda za delo na prostem. V tunelu pa znaša zaslužek na uro najmanj 3 Din, minerji dobivajo 4 do 4.25 Din, zidarji pa po 5.25 Din na uro. Posebno vprašanje je seveda oskrba delavstva s potrebno prehrano. Čez dan jim med delom na vseh delih proge donosajo posebni nosači vodo, dočim je prehrano tistih, ki ne živijo pri svojih domačih, omogočilo podjetje. Podjetje je namreč postavilo posebne barake za delavske kuhinje, dalo je na razpolago kuhinjsko orodje in plača v teh kuhinjah kuharja in pomočnika. Kuhanje samo so delavci prevzeli v lastno režijo, tako da vodijo kuhinjo sami. Prehrana v teh kuhinjah stane 6 Din na dan, pri čemer dobijo delavci zjutraj kavo s polento ali z žganci, opoldne kosilo z juho, prikuho in mesom, zvečer pa še večerjo. Pri vseh teh obedah pojedajo povprečno še za 2 Din kruha, tako da stane delavca življenje na dan 8 Din. Za posebno žejno si na večer lahko privoščijo jabolčnika po 2 Din liter, ali pa cvička po 4 D liter. Vendar je značilno, da so vsi delavci zelo solidni, da ne pijančujejo in da si hranijo denar za hujše čase. Tuji delavci spijo večinoma pri kmetih in po barakah, domači pa spijo seveda doma in hodijo v kantine kvečjemu na kosilo, navadno pa nosijo hrano s seboj. Delavci imajo v lastni hiši 5 kuhinj, v katerih se hrani povprečno po 30—40 oseb. Dela bodo trajala precej časa ter bodo za nekaj let vir zaslužka za zaposlene delavce in pa tudi za vse okoličane.

Olimpijada se prične. Ves sportni svet je samo pod vtisom olimpijade, ki se pričena sedaj v Berlinu. Sportniki vseh narodnosti so že zbrani v pričakovanju gigantskih sportnih bor, kakor jih svet še ni videl. Nemci so olimpijado silajno organizirali. Zgradili so popolnoma nove sportne prostore, ki so največji na svetu in lahko sprejmejo stotine gledalcev. Središče vseh naprav je ogromna sportna arena za lahkotletске tekme, v kateri se bodo odigrali glavni dogodki olimpijade. Poleg arene je poseben stadion za plavalne in skakalne tekme, posebni tekmovalni prostori so za jahanje, streljanje, in raznovrstne igre z žogo. Vse sportne panoge, ki so sprejete v olimpijski tekmovalni spored, imajo skoraj svoja lastna igrišča. Tudi za tekmovalce so izvrstno poskrbeli. Vsi stanujejo v takozvani olimpijski vasi, v posebnem naselju, 14 km oddaljenem od tekmovališča in od mesta.

Zgradili so ga nalašč za tekmovalce. Vsaka narodnost ima svojo zgradbo s sobami za tekmovalce, kuhinjo, kopeljo in vsami potrebnimi priključki. Tekmovalcem so na razpolago sportni prostori za treniranje, plavalnišče, kino, čitalnice, skratka vse, kar človek rabi za razvedrilo. Na olimpijsko tekmovališče jih vozijo s posebnimi avtobusi in podzemno železnico. Vsi tekmovalci imajo prosto vožnjo na vseh berlinskih železnicah in avtobusih ter tramvajih. Sportne borbe, ki se bodo prihodnji teden vršile, pričakuje ves svet z napetostjo.

Borbe v naši nogometni zvezi. Že dolgo časa vlada v naši nogometni zvezi hudo nasprotje. Predvsem so si v laseh zagrebški in belgrajski klubi. Zagrebčani očitajo zvezi, da je skoraj izključno v rokah enega samega kluba, dočim vsi drugi nimajo besede. Ta očitek bo precej rasničen. Obenem pa so Zagrebčani proti Ljubljani ter proti temu, da bi novoustanovljeni sportni klub Ljubljana sodeloval v letošnjem državnem prvenstvu. Zadržati tega, ker je zveza SK Ljubljani dovolila udeležbo pri prvenstvu, so zagrebški klubi odstopili. Vsa ta vprašanja so se razmotrivala na posebni konferenci, ki jo je sklical minister za telesno vzgojo dr. Rogič v Bel-

grad, temeljito pa se bo vse razpravljalo še na izrednem obnem zboru jugoslovanske nogometne zveze v Belgradu, ki se bo vršil v začetku avgusta.

Olimpijski ogenj v Jugoslaviji. Stafetni tek z olimpijsko baklo iz Grčije v Nemčijo se je vršil tudi čez našo državo. Prvi naš tekač je prevzel baklo v Caribrodu od bolgarskega tekača v nedeljo ponoči ob enih. Sprejem olimpijskega ognja se je vršil zelo svečano. Stafeta je tekla potem preko Oplenca, kjer so bile prižgane nad grobom blagopokojnega kralja s to baklo sveče, do Belgrada, kjer se je vršila velika svečanost. Na Terazijah so na posebnem žrtveniku prižgali olimpijski ogenj, pred žrtvenikom pa je pred množico 50.000 ljudi spregovoril minister za telesno vzgojo dr. Rogič. Po svečanosti se je tek nadaljeval ter je olimpijska bakla zapustila našo državo v torek zjutraj v Horgošu, kjer so jo sprejeli madžarski tekači.

Lahka atletika. Prvenstvo moštev je končano. Državni prvak je postal zopet SK Primorje v Ljubljani. Klub je dosegel 40.284,85 točk. — Naša lahkotletska reprezentanca v Berlinu bode štela vsega skupaj 15 tekmovalcev. 4 med njimi so Slovenci, po pravici pa bi morali biti v moštvi še več Slovencev, ker imajo mnogi od naših atletov odličnejše rezultate od hrvaških ter srbskih. Tako pa vidimo, da tudi v sportu ne gre samo po zaslugah, temveč igrajo tukaj tudi drugi razlogi svojo vlogo. — Lahkotletska zveza je na svoji zadnji seji potrdila osem novih jugoslovanskih rekordov. Od teh so postavili rekorde Slovenci: Krevs Ive na 1500 m v času 4:07,9 ter na 5000 m v času 15:41,4, Stepišnik Milan pa v metu kladiva na 49.17 m. — V petek, soboto in v nedeljo se je vršilo v Mariboru domače prvenstvo posameznikov. Tekmovanje je bilo zelo dobro obiskano ter je največ prvih mest zasedel SK Železnica, potem sledi Rapid, Maraton in Maribor. — Grčija: Jugoslavija. Po povratku iz Berlina se bo ustavila v Zagrebu grška lahkotletska reprezentanca ter bo nastopila proti našemu državnemu moštvi. Borba se bo vršila dne 22. in 23. avgusta ob priliki proslave 15letnice obstoja naše lahkotletske zveze.

Jugoslovanski kolejarji, ki so se udeležili tekme okrog Francije, so slabo odrezali. Izpadli so vsi štirje naši tekmovalci.

Borba za Davisov pokal, ki je pred nekaj tedni še razburjala Jugoslovane, se je zaključila z zmago Angležev, ki so porazili Avstralce ter tako tudi letos obdržali dragoceno teniško trofejo.

Nogometno prvenstvo je odločeno ter je letos zopet državni prvak BSK iz Belgrada. — V nedeljo se je odločil tudi semifinale za srednjeevropski pokal. Za končno borbo sta se kvalificirala češka parta, ki je premagala milansko Ambrosiano ter dunajska Austria, ki je potolčila madžarski Ujpest.

IZ UPRAVE.

V današnji številki prilagamo položnico vsem onim, ki jim je potekla naročnina, in sploh vsem zamudnikom. Ponovno prosimo vse, ki so dosedaj dobivali list, ne da bi si ga naročili, da nakažejo naročnino, isto prosimo tudi naročnike zamudnike, da poravnajo. Kdor pa noče biti naš prijatelj, noče biti sproti v vrstah pravega slovenskega krščanskega delavstva, noče biti pospeševalec krščanskega delavskega tiska, naj nam vsaj prijazno sporoči, da mu naj nehamo pošiljati časopis. Znano nam je namreč, da nekateri vodijo boj proti našemu listu, znano nam je, da vršijo to nekrščansko delo tudi taki, ki se hočejo imeti za res prave in stroge krščanske socialiste. Po svojih delegatih in govornikih hujskajo proti našemu listu na ta način, da naj oni, ki dobivajo naš list, ne nakažejo naročnine. Pravi katoličani hočejo biti, vršijo pa boj proti katoliškemu tisku, napadajo šole, duhovnike in krščanske voditelje. Pravi delavski apostoli in prosvetarji hočejo biti, svoje članstvo pa odvajajo od delavskega krščanskega tiska. Prosimo naše zavedne prijatelje, da nam take slučaje takoj poročajo.

Vsaakega dobrega katoliškega delavca dolžnost je, da razširja katoliški delavski tisk. Izrazito pravi katoliški delavski časopis je edino »Delavska fronta«. Ne živimo samo od kruha, živimo tudi od besede, ki nam jo prinaša katoliško časopisje. Ko se bo delavstvo zavedelo pomena svojega tiska in se ga tudi do zadnjega oklenilo, bodo prišli tudi za njega boljši časi. Delavstvo si potom svojega časopisja pribori največ pravic. Obenem mu je pa časopis tudi svetilka, kažipot v življenje. Strinamo se torej okrog

»Delavske fronte«

Iver-Kolenc:

Denar.

Sodobni roman.

30

Doma se je Solémejevo veselje razpršilo. Ženo je našel v njeni sobi. Sedela je za mizo in bila zatopljena v študiranje nekega voznega reda. V odgovor na njegov pozdrav, je trpko dejala:

— Glej, iščem kraj, ki bi v njem preživela počitnice, a povsod je predrago za najno beraštvo... Oh, kako sem nesrečna!

— Potrpi malo — je odvrnil Ivan — in videla boš, v kaké lepe kraje te bom peljal.

Zena ga je nezaupno pogledala in mu posmehljivo rekla:

— Stara pesem! Ti mi vedno obljubljaš, a obljub nikdar ne izpolniš.

On se je sklonil k njej in ji skrivnostno zašepetal:

— Norveška!

Po sobi je zadonel njen smeh. Mož ni vedel, ali se mu roga ali pa se od veselja smeje.

Soléme je moral sam obedovati, ker je žena že prej končala z obedom.

Misel na delnice in zaslužek mu tudi med obedom ni dala miru. Jed mu ni dišala. Vstal je, se poslovil in odšel. Hitel je, kakor da bi se bal, da mu bodo delnice zbežale.

Soléme je veroval v svoj uspeh. V Parizu in okolici je imel velik krog znancev in prijateljev. Prepričan je bil, da bo med temi razpečal več sto delnic.

Ob prihodu v tovarno se je silno začudil. V pisarni je zagledal svojega prijatelja Muzarda, gospodično Loche in svojega šefa.

Deklica je opazila Ivanovo začudenje. Nasmehnila se je in mu rekla:

— Oče in jaz sva šla po njega in sva ga s silo privedla sem. Z njim se tako mora postopati. Dobra beseda naleti pri njem na gluha ušesa... Privredla sva ga sem zato, da prisostvuje preizkušnji novega motornega čolna Br. 11. On je nezaupljiv, radi tega se mora na lastne oči prepričati, da Lochejeva tovarna ustvarja čudovite stvari.

Loche je z naslodo opazoval sedaj hčer, sedaj blagajnika. Predstavil si ju je kot zakonski par in srce mu je drhtelo ob misli, da bo Muzard danes — jutri popolnoma njegov; prepričan je namreč bil, da se blagajnik ne bo mogel ustavljati očarljivosti njegove hčere.

Medtem so delavci odprli težka dvokrilna vrata in sporočili bankirju, da je vse pripravljeno.

Družba se je podala v tovarno in se ustavila pri novem motornem čolnu, ki je bil pripravljen za poskusno vožnjo.

— Glejte, — se je obrnil Loche k Muzardu — kako prednost imajo moji čolni pred drugimi! Uporabljati se more i kot avto i kot čoln.

Res. Dva delavca sta premaknila nekaj delov in mesto čolna je stal pred gledalci avto.

— Naprej! — je velel Loche.

Delavca sta prišla avto in ga z lahkoto vlekla proti vratom.

Muzard je molče občudoval to najnovejšo čudo moderne tehnike. Vzdrnil ga je dekletov glas.

— Gremo, gospoda moja! — je zaklicala.

In šla je prva: vroče solnce je zlatilo njene valovite lase, ki jih je ličen kloboček le napol pokrival. Ker ji je bilo vroče, je slekla plašč. Na sebi je imela bluzo iz belih čipk, ki se je na njej poigravala senca zelenega solnčnika.

Muzardu je postalo toplo ob pogledu na deklico. Strmel je vanjo ko v kako prikazen.

V tem je pristopil k njemu Soléme in ga je vprašal:

— Kako gre tvojemu prijatelju Naimu? Rana je že zacelila?

Vprašanje je Muzarda zmedlo. Nekoliko se je vznemiril. Šele čez čas je odvrnil:

— No, sedaj je že dobro, a spočetka je bilo stanje zelo kritično. Strel je prodril do pljuč in zdelo se je, da se bo rana gnojila. Vročina skozi dva mesca ni popustila in ranjenec je zelo oslabil.

— A kaj je z zločincem? So ga že izsledili? Ali se je župnik že odločil, da prijavi stvar oblasti.

— Kaj misliš? — se je nasmehnil Muzard. — Naim bi zahteval oblastno postopanje? Ta dobričina. Slabo ga poznaš.

— Jaz mislim, — je nadaljeval Ivan — da je ta napad izvršil človek, ki so mu bile razmere v župnišću dobro znane.

Muzard se ni zmenil za prijateljeve zadnje besede, marveč je svojo prejšnjo misel predel dalje.

— Njemu ni potrebna ta naša svetna pravica; on sam deli pravico. Predstavljam si prizor, ki se je bil odigral ono usodno noč. Najprej je bil žrtev napadalca, potem pa se je spremenil v sodnika. Ta človek je večji od navadnega človeka; njegova duševna moč spreobrača tudi najbolj otrpla srca.

Ivan je z začudenjem poslušal prijatelja. Ko je ta utihnil, je vprašal:

— Misliš, da je župnik ono noč spreobrnil razbojnika, ki ga je hotel ubiti.

Muzard se je zavedel, da je s svojimi besedami predaleč zašel. Nekoliko jih je hotel popraviti.

— No, ne vem — je odvrnil. — Mislim si pač, da se je moralo odigrati med župnikom in napadalcem nekaj velikega.

(Dalje sledi.)